

Черничко Тетяна Володимирівна,
д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів,
магістрант **Ковач Корнелія Тарасівна,**
Мукачівського державного університету

ПРИБУТОК ЯК ОСНОВНИЙ ПАРАМЕТР ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Важливою економічною категорією та головною метою здійснення підприємницької діяльності виступає прибуток. Як економічна категорія, прибуток підприємства характеризує фінансовий результат підприємницької діяльності, від якого залежить фінансово-майновий стан та ефективність діяльності господарюючого суб'єкта. Саме розмір та динаміка фінансових результатів дозволяють проаналізувати ефективність економічних взаємозв'язків, які формуються в процесі відтворення, а також забезпечують економічний та соціальний розвиток підприємницьких структур.

Прибуток є також важливим джерелом задоволення соціальних потреб суспільства. Його соціальне значення полягає насамперед в тому, що засоби, які перераховуються в бюджет різних рівнів в процесі оподаткування прибутку, є джерелом реалізації різних загальнодержавних і місцевих соціальних програм, які забезпечують фінансову підтримку окремих соціально-незахищених членів суспільства. Соціальне значення прибутку проявляється також в тому, що він є джерелом зовнішньої благодійницької діяльності підприємства, спрямованої на фінансування окремих неприбуткових організацій, установ соціальної сфери, наданням матеріальної допомоги окремим категоріям громадян.

Поняття прибутку в економічній системі завжди формується у тісному взаємозв'язку з товарно-грошовими відносинами та розвитком інституту власності. Перші визначення прибутку збігалися зі значенням валового доходу, який за індивідуалістичною системою розподілу поділявся на три категорії: доходи від капіталу, землі та доходи від праці.

А. Сміт і Д. Рікардо відокремили поняття прибутку в особливу економічну категорію, яку досліджували у тісному зв'язку із процесом накопичення капіталу, із факторами зростання суспільного багатства. Необхідно підкреслити, що А.Сміт, на відміну від меркантилістів, які вважали, що прибуток утворюється у сфері обігу і фізіократів, які пов'язували його із сільським господарством, першоджерелом прибутку визначає тільки виробництво [1].

Багато західних економістів при поясненні прибутку використовують теорію трьох факторів виробництва Ж.Б. Сея, за якого участь у створенні вартості беруть праця, земля, капітал [2].

За теорією Карла Маркса, прибуток – це форма додаткової вартості, джерелом якої може бути лише праця найманих робітників [3; С. 43].

Економічна роль прибутку в умовах ринку виявляється в таких рисах [4]:

– прибуток є рушійною силою функціонування та розвитку економіки, основним спонукальним мотивом підприємницької діяльності;

– прагнення отримати прибуток сприяє ефективному розподілу та використанню ресурсів, упровадженню досягнень науково – технічного прогресу, скороченню витрат, поліпшенню якості продукції та її споживчих властивостей;

– прибуток є джерелом розширення суспільного виробництва, примноження національного багатства та задоволення потреб суспільства, що зростають.

Зростання прибутку створює фінансову основу для самофінансування діяльності підприємства, виконання зобов'язань перед бюджетом, банками та іншими підприємствами.

За рахунок відрахувань від прибутку до бюджету формується основна частина фінансових ресурсів держави, регіональних та місцевих органів влади, і від їх збільшення в значній мірі залежать темпи економічного розвитку країни, окремих регіонів, примноження суспільного багатства і в кінцевому рахунку підвищення життєвого рівня населення.

Прибуток підприємства є найважливішою економічною категорією і основною метою його діяльності. Як економічна категорія прибуток відображає чистий дохід, створений у сфері матеріального виробництва. Від розміру отриманого прибутку залежить поповнення фондів, матеріальне заохочення працівників, сплата податків. За рахунок відрахувань від прибутку до бюджету формується основна частина фінансових ресурсів держави, регіональних та місцевих органів влади, і від їх збільшення в значній мірі залежать темпи економічного розвитку країни, окремих регіонів, примноження суспільного багатства і в кінцевому рахунку підвищення життєвого рівня населення.

Список використаної літератури:

1. Адам Смит. Исследование о природе и причинах богатства народов // <http://ek-lit.aqava.ru./smitsod.htm>.
2. Жан-Батист Сэй. Трактат по политической экономии <http://books.efaculty.kiev.ua/isekvc/7/g7/>
3. Маркс К. Сочинения – Т. 25. – Ч. I. / К. Маркс, Ф. Энгельс. – М.: 1984. – 343 с.
4. Базилевич В. Д. Економічна теорія: Політекономія // http://pidruchniki.ws/1584072039904/politekonomiya/ekonomichna_teoriya_politekonomiya_-_bazilevich_vd.
5. Державна служба статистики України // <http://www.ukrstat.gov.ua>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>